

Granskning av profilboende för äldre personer med psykiska funktionsnedsättningar; Guldbroölloshemmets vård- och omsorgsboende.

Metod

Arbets sättet för stadens äldreomsorgsinspektörer har förändrats på så sätt att granskningen numera sker utifrån olika teman där urvalet av enheter som ska ingå görs över hela staden. Granskning görs i såväl kommunala som entreprenaddrivna enheter, och i verksamheter i privat regi som ingår i avtalet om köp av enstaka platser.

Själva granskningsmetoden har inte förändrats utan består fortfarande av deltagande observationer olika tider på dygnet och veckans alla dagar, intervjuer med chefer, personal, äldre och anhöriga samt bedömning av kvaliteten i den sociala dokumentationen. Äldreomsorgsinspektörerna gör både oanmälda och anmälda besök. Fokus för inspektörernas arbete är att beskriva och bedöma kvaliteten utifrån de äldres perspektiv.

Muntlig återkoppling ges till ledningen för respektive enhet och granskningsresultatet för enheterna redovisas i kortfattade rapporter som lämnas till äldrenämnden, aktuell stadsdelsnämnd samt ledningen för aktuell privat verksamhet. Enhetschefen ifråga har beretts möjlighet att faktakontrollera rapporten som arbetsmaterial. Även fortsättningsvis kommer erfarenheter och slutsatser från granskningen att sammanfattas i äldreomsorgsinspektörernas årsrapport.

Vid denna granskning har inspektörerna använt en granskningsmall där vissa frågor poängbedömts enligt en skala mellan 1 och 4 poäng. Kriterierna redovisas i bilaga så att enheterna kan se vad som krävs för de olika poängnivåerna, och kriterierna kan därmed vara till hjälp i förbättringsarbetet. Vissa frågor låter sig inte så lätt poängbedömas och har därför endast beskrivits i löpande text. Därmed inte sagt att dessa frågor skulle vara mindre viktiga. De olika bedömningsområdena har inte viktats i förhållande till varandra.

Inför granskningen hade inspektörerna för avsikt att ta del av resultatet vid senaste brukarundersökningen för respektive enhet. Tyvärr gick inte dessa uppgifter att få fram eftersom profilboendeenheter av detta slag inte redovisas separat utan ingår i resultatet för hela vård- och omsorgsboendet ifråga.

Bakgrund och organisation

Guldbroölloshemmet(GBH) ligger inom Rosenlunds sjukhusområde på Södermalm. Enheten, som har 4 våningsplan med 11 boende på varje våning, drevs vid granskningstillfället i kommunal regi men upphandling av verksamheten förbereds och förväntas bli klar under november månad 2010. Arbetsterapeut och sjukgymnast arbetar ungefär halvtid på GBH och halvtid på Katarinagården, ett boende i närheten av GBH,

med inriktning mot somatisk omvårdnad. En gång i månaden och vid behov kommer en psykiater från närbelägna Katarinahuset till enheten för olika bedömningar. Tre av våningsplanen är gruppboendeenheter för personer med demenssjukdom och på ett av planerna bor 11 äldre personer med psykiska funktionsnedsättningar. På bottenvåningen och på plan 5 bedriver ActivSöder AB dagverksamheterna Guldägget och Grindstugan för demenssjuka personer.

Verksamhetschefen är ytterst ansvarig för verksamheten vid GBH. Nuvarande chef har arbetat på enheten sedan den totalrenoverades 1996. Verksamheten har ingen biträdande enhetschef men en av sjuksköterskorna vikarierar för enhetschefen vid planerad frånvaro. Enhetschefen har mentalskötarutbildning, och sjuksköterskeutbildning, därutöver 60 poäng vidareutbildning i hälso- och sjukvårdsadministration. Inom enheten finns i dagsläget inget kvalitets- eller brukarråd.

Maten levereras från Sodexo, kyld, till enheten tre gånger i veckan och värms på enheten i speciella varmluftsugnar.

Resultat

Resultatet redovisas huvudsakligen i nedanstående tabell med kortfattade kommentarer som styrker eventuell poäng. Sammanlagd maxpoäng är 28 per enhet.

Ämne/ område	Kommentarer	Poäng
Personal		
Kompetens	<p>På enheten, som består av fyra våningsplan, varav det på ett av planerna bor personer med psykiska funktionshinder. Totalt arbetar på enheten 43 fast anställd personal och 30 timvikarier. Enligt enhetschefen har all fast anställd personal som arbetar på våningen där äldre med psykiska funktionshinder bor, undersköterske- eller vårdbiträdesutbildning samt påbyggnadsutbildning inom området.</p> <p>Under våren 2010 genomgår all fast anställd personal på boendet en tre dagar lång fortbildning i psykiatri genom kompetens- och utvecklingsinstitutet.</p> <p>Personalgruppen har extern handledning var tredje vecka och har så haft under många år. Varje våningsplan har en omvårdnadssjuksköterska.</p> <p>Enheten har så gott som ingen personalomsättning.</p>	4
Bemanning	<p>Enheten har en bemanning på 6.43 helårsanställningar vilket gör en bemanning på 0.58 personal per boende vid full beläggning, under dagtid.</p> <p>På respektive enhet arbetar tre personal under dagen på vardagar och två på eftermiddagen/kvällen. På helgerna arbetar två personal under hela dagen. Varje natt, kl 21.00</p>	–

	– 07.00 är våningsplanet bemannat med en personal.	
Aktiviteter/ dagligt liv	<p>Några av de boende klarar sig själva på morgonen för det mesta och kommer sedan ut i köket i sin egen takt och tar för sig av frukostmaten som står framdukad på köksbänken. De som kan, hämtar själva olika saker i skåpen.</p> <p>De som inte klarar sig själva frågar personalen om hjälp. Det är svårt att ordna gemensamma aktiviteter för de boende på enheten eftersom de äldre sällan vill delta. I stället försöker personalen få till aktiviteter som spontana gemensamma kaffestunder med något tema för diskussion. De som vill kommer dagligen ut på en promenad men de kan vara lite avvaktande med vem de vill gå ut tillsammans med.</p> <p>Enligt personalen ordnar de ibland högläsning från tidningar, frågesport, löser korsord och en gång i månaden kommer personal från Katarina kyrka på besök med andakt, sång och musik.</p> <p>Alla stora högtider firas och personalen dukar långbord till jul, påsk och midsommar. Planering och genomförande av individuellt utformade aktiviteter kan utvecklas ytterligare. Egen tid för de boende tillsammans med sin kontaktperson står högt på önskelistan hos flera av de äldre.</p>	3
Utevistelse	<p>Ytterdörren är låst, koden sitter på insidan en bit upp på dörren. De som kommer utifrån på besök ringer på dörren. De äldre som kan hantera nyckel har en.</p> <p>Det finns äldre som aldrig vill lämna boendet. De som vill komma ut dagligen får möjlighet till det. Några kan gå ut själva och gör det, antingen vistas de på balkongen eller går ut till närliggande parker. Andra som behöver promenadsällskap får det och går ut kortare eller längre stunder.</p> <p>Några äldre tycker om att gå på café, med eller utan personal.</p> <p>Personalen uppmuntrar till promenader.</p> <p>I genomförandeplanerna finns det beskrivet hur den enskilde vill ha det och hur personalen ska agera.</p>	4
Bemötande	<p>De flesta äldre kände förtroende för personalen och kommunikationen dem emellan var lätt och ledig. Vid några tillfällen var dock bemötandet från ett par i personalen inte professionellt varken mot en av de äldre som bor på enheten eller mot en anhörig som var på besök. Den äldre sade sig inte förstå varför hon blev bemött på detta kränkande sätt.</p>	2
Brukar- inflytande	Enligt enhetschefen finns gott om utvecklingsmöjligheter vad gäller brukarinflytande.	–

	<p>Innan enheten bytte matleverantör fick de boende dagligen välja mellan två maträtter. Just nu är det personalen som fattar beslut om vilken mat som ska beställas, utan att tillfråga de äldre. Systemet kommer enligt enhetschefen att utvecklas och förbättras.</p> <p>I övrigt finns inget brukarråd eller anhörråd. Enheten bjuder två gånger per termin in anhöriga och närstående till anhörråden.</p>	
Lokalernas utformning		
Den egna bostaden	<p>I entrén finns namntavla med de boendes namn och alla har namnskylt utanför lägenhetsdörren. De som vill har egen lägenhetsnyckel. Alla lägenheter har trinettkök.</p> <p>Lägenheterna är relativt rymliga med stora hygienutrymmen.</p>	4
Gemensamma utrymmen	<p>Stora gemensamma utrymmen, två kök och ett vardagsrum/allrum. Trevlig och hemlik miljö som är smakfullt möblerat med piano, soffor, bokhyllor och fåtöljer i allrummet där de boende tittar på tv och ofta dricker eftermiddagskaffe.</p> <p>Det finns fruktfat utplacerade i de olika rummen, smakfulla gardiner i fönstren och utanför det stora köket finns en rymlig balkong med trädgårdsmöbler och balkonglådor.</p> <p>Det bestående intrycket av de gemensamma utrymmena är att de är inbjudande.</p>	-
Mat och måltider		
Måltids-situation och miljö	<p>De två köken, varav ett stort och ett lite mindre, används dagligen. Det lilla köket används främst av tre personer som till stora delar klarar av matsituationen utan hjälp från personalen. De sade sig dock sakna en personal vid sitt matbord under middagen.</p> <p>I det större köket finns två matbord där en personal sitter ner vid var sitt bord under måltiderna och hjälper till med matning eller påputtning när det behövs. Det finns även ett vardagsrum med soffor och fåtöljer där de boende tittar på tv och ofta dricker eftermiddagskaffe.</p> <p>Under granskningen drack de äldre eftermiddagskaffe i stora köket.</p> <p>Lunch/middag. Trevligt dukade bord, två i stora köket och ett i det lilla. Varmrätten beställs och levereras kyld tre gånger per vecka och värms i ugnar till lunch och middag. Personalen på enheten kokar potatis, ris och pasta och gör egen sallad. På borden finns salt och pepparkar, dryck, tallrikar och bestick och maten ställs fram i karotter. De äldre som kan tar själva mat och personalen hjälper diskret</p>	3

	<p>till när det behövs.</p> <p>De äldre hade förr, enligt ledningen, möjlighet att välja på två maträtter. I och med att boendet ändrat leverantör har personalen ännu inte kommit igång med att låta de äldre vara med och bestämma.</p>	
Måltids-uppehåll	<p>Frukost serveras från klockan sju, lunch 12.30 och middag serveras ungefär 17.00. Dagligen serveras eftermiddagskaffe klockan 14.30.</p> <p>Det serveras inget organiserat kvällsmål men de som vill äta någonting senare under kvällen är välkommen att själva ta något ur kylskåpet eller be personalen om hjälp.</p>	–
Egenkontroll för mathan - teringen	<p>Maten levereras kall, vacuumförpackad till enheterna och värms i ugnar. En termometer sticks in i maten och när den uppnått rätt temperatur piper termometern.</p>	–
Social doku-mentation	<p>En SoL pärm och en HSL pärm för var och en av de boende förvaras i ett låst kassaskåp i personalrummet. Alla boende utom en hade en aktuell genomförandeplan. Planerna var bra utformade och detaljerade och beskrev på ett bra sätt "hur" insatserna ska ges, vad personalen bör tänka på, och hur den boende vill ha hjälpen utförd.</p> <p>Den löpande dokumentationen sker i pärmen, inga anteckningar skrivs i ParaSol. I flera fall var anteckningarna glesa och gav ingen tydlig bild av den äldres situation.</p> <p>Två personer per våningsplan har behörighet att skriva i ParaSol och har i uppgift att skriva in genomförandeplanen i akten.</p>	2
Synpunkter och klagomål	<p>Personalen svarar tvekande på frågan om klagomål och synpunkter. De sade att de hänvisar till chefen om det är något klagomål. Det kommer mer frekvent in positiva synpunkter än klagomål till enheten.</p> <p>Personalen sade att de dokumenterar i den enskildes pärm om det kommer in klagomål, vårt intryck är att synpunkter och klagomål inte dokumenteras. Avvikelse dokumenteras och ges till enhetschefen och en kopia sätts in i den enskildes akt.</p> <p>Enligt enhetschefen får alla, när de flyttar in, en folder med instruktioner om hur det går till när klagomål hanteras.</p>	–
Lex Sarah	<p>Rutiner kring hantering av Lex Sarah finns i en pärm, som personalen har tillgång till, på expeditionen. Diskussion kring anmälningar tas upp då och då på APT möten.</p> <p>Enheten har inte gjort någon Lex Sarah anmälan under de tre senaste åren.</p>	–

Kriterier för poängsättning

Bilaga 1.

Personalens kompetens

- 4 poäng All personal har grundutbildning som vårdbiträde eller undersköterska, samt att all personal har vidareutbildning inom området, samt minst 1 års erfarenhet av arbete inom området.
Regelbunden handledning eller tid för reflektion är inlagd i arbetet.
- 3 poäng Absoluta merparten av personalen, minst 80 %, har grundutbildning som vårdbiträde/undersköterska och viss erfarenhet inom området, samt att minst 50 % har vidareutbildning för området man arbetar inom.
- 2 poäng Merparten av personalen, 50-79%, har grundutbildning som vårdbiträde eller undersköterska.
- 1 poäng Mindre än 50% av personalen har grundutbildning/erfarenhet som vårdbiträde eller undersköterska.

Aktiviteter/dagligt liv

- 4 poäng Såväl gruppaktiviteter som enskilda aktiviteter planeras och genomförs. Det dokumenteras att det genomförs och vilka som deltagit. Alla boende erbjuds enskilda aktiviteter, och kan påverka vad, hur, när. Gemensamma och individuella aktiviteter är av olika slag genomförs så att alla ska ha chans att få sina intressen tillgodosedda.
Det är beskrivet i genomförandeplanen hur den enskilde vill ha det.
Flera aktiviteter per vecka erbjuds, både i grupp och individuellt.
Den allmänna känslan är trivsel och att det händer saker, det är inte långtråkigt.
- 3 poäng Regelbundna planerade gruppaktiviteter, minst en varje vecka. Merparten av de boende erbjuds någon individuell aktivitet varje vecka. Personalen tar reda på vad de boende önskar.
- 2 poäng Någon gruppaktivitet då och då. Enstaka individuella aktiviteter. Personalen styr.
- 1 poäng Någon enstaka aktivitet genomförs sporadiskt. Den allmänna känslan är att det är långtråkigt och händelselöst.

Utevistelse

- 4 poäng De boende som inte behöver stöd av personalen kan komma och gå som de vill.
De som behöver stöd får komma ut så ofta de vill. Personalen tar reda på hur de boende vill ha det och erbjuder utevistelse. Det finns beskrivet i genomförandeplanen för var och en hur behovet ska tillgodoses. Utevistelse prioriteras och blir av.
- 3 poäng De som inte behöver stöd kan själva gå ut när de vill. För övriga finns en viss planering som oftast hålls, men inte fullt ut.
- 2 poäng Det finns vissa hinder även för dem som kan/skulle kunna gå ut utan stöd av personalen. Övriga kommer sällan ut, personalen erbjuder någon gång ibland.
- 1 poäng Det finns ingen planering för hur behov av utevistelse ska tillgodoses. Det dokumenteras inte i vare sig genomförandeplan eller löpande om och när de boende kommer ut. Det är svårt, eller omöjligt, att själv ta sig ut när man vill. Utevistelse är inget som prioriteras.

Bemötande

- 4 poäng Personalen känner de boendes bakgrund väl och har ett bra individuellt och pedagogiskt sätt att bemöta den enskilde. Gäller samtlig personal. Ledord som respektfullt, hänsynfullt, lyhört och flexibelt kännetecknar bemötandet.
- 3 poäng Personalen känner de boendes bakgrund och har mestadels ett bra individuellt pedagogiskt arbetssätt men det varierar mellan arbetspassen och från personal till personal. Man lever inte helt upp till ovanstående ledord.
- 2 poäng Bättre än 1 men inte så bra som 3.
- 1 poäng Överlag okunnigt och okänsligt bemötande utan respekt för de boende. Institutionskänsla.

Måltidssituation och - miljö

- 4 poäng -De boende väljer själva om de vill äta gemensamt eller i lägenheten.
-De boende ges möjlighet att själva välja mellan de maträtter som erbjuds, samt vad de vill dricka till maten.
-Vid gemensam måltid är borden trevligt dukade och det finns tillbehör, ex smör och bröd, lingon, senap, salt och peppar, dryck, sallad framdukade.
-Maten läggs upp i karotter och ställs fram på borden.
-Personal sitter med vid borden under måltiden.
-De boende får själva välja vad de vill ha och hur mycket av det som serveras.
-Det är lugnt och trevligt och de boende får stöd och hjälp med det de inte själva klarar på ett värdigt sätt.
-Personalen dukar inte av och börjar med disken innan alla ätit färdigt.
- 3 poäng Minst 6 av ovanstående punkter är uppfyllda.
- 2 poäng 3-5 av ovanstående punkter är uppfyllda.
- 1 poäng 0-2 av ovanstående punkter är uppfyllda.

Den egna bostaden

- I fullvärdig boendestandard ingår egen köksdel, av trinett typ, och eget hygienutrymme.
- 4 poäng Fullvärdig boendestandard. Hygienutrymmet är tillräckligt stort för att rymma hjälpmedel och ev dubbelbemanning. Nyckel till lägenheten, namnskylt på dörren.
  - 3 poäng Fullvärdig boendestandard men något av övriga kriterier ovan saknas
  - 2 poäng Saknar köksdel eller delar hygienutrymme med någon
  - 1 poäng Saknar köksdel och delar hygienutrymme med någon

Social dokumentation

- 4 poäng Alla boende har en aktuell genomförandeplan som på ett bra sätt beskriver den enskildes behov och önskemål samt hur och när hjälpinsatser ska ges. Planen är undertecknad av den äldre själv eller företrädare. Det finns löpande dokumentation som ger en bild av varje boendes situation över tid. Dokumentationen förvaras på ett säkert sätt och det är ordning och reda i akterna.
- 3 poäng För absoluta merparten av de boende uppfylls ovanstående. Säker förvaring är ett krav.
- 2 poäng För de flesta finns en genomförandeplan som är någotsånär. För de flesta finns löpande social dokumentation. Säker förvaring är ett krav.
- 1 poäng Uppfyller inte alls grundläggande krav enligt lagstiftning och stadens riktlinjer.

